

POSTANOWIENIE

Dnia 23 maja 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel

2

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 23 maja 2013 r.,

sprawy **R. T.**

uniewinnionego od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 177 § 1 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 9 listopada 2012 r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 25 kwietnia 2012 r.,

p o s t a n o w i ł

1) oddalić kasację, jako oczywiście bezzasadną,

2) zwolnić oskarżycielkę posiłkową od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, obciążając nimi Skarb Państwa,

3) zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej, adwokata A. A., Kancelaria Adwokacka, kwotę 442,80 zł (słownie: czterysta czterdzieści dwa złote i 80/100), w tym 23% VAT, z tytułu zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu za sporządzenie i wniesienie kasacji.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 25 kwietnia 2012 r. R. T. został uniewinniony od popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 177 § 1 k.k. Wyrok ten został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 9 listopada 2012 r. Od powyższego prawomocnego rozstrzygnięcia pełnomocnik z urzędu oskarżycielki posiłkowej wniósł kasację, zarzucając mu rażące naruszenie prawa, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia:

- I. obrazę przepisów prawa materialnego art. 177 k.k. w zw. z art. 26 ust. 1 i 7 ustawy- Prawo o ruchu drogowym wskutek niewłaściwego zastosowania (niezastosowania) zawartej w tym ostatnim przepisie kwalifikowanej zasady ograniczonego zaufania prowadzącego do błędnej ostatecznej konkluzji o rzekomej niemożności przypisania oskarżonemu zawinionego przyczynienia się do spowodowania zdarzenia,
- II. obrazę przepisów postępowania:
 - 1) art. 170 § 1 pkt 1 i 5 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. w wyniku niezasadnego oddalenia przez Sąd Odwoławczy wniosków dowodowych skarżące zgłoszonych fazie apelacyjnej sprawy, pomimo ich przydatności, zdaniem autora kasacji, dla ustalenia prawdy materialnej,
 - 2) art. 194 i art. 93 § 2 k.p.k. w zw. z § 77 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych przez zaaprobowanie nieprawidłowego niezastosowania się przez Sąd Rejonowy do wymogu zlecania biegłym sporządzania opinii wraz z odpowiednią ilością egzemplarzy dla stron, niewydania zarządzeń doręczenia ich odpisów oskarżycielce posiłkowej, co zdaniem autora kasacji pozbawić ją miało możliwości rzeczywistego i pełnego ustosunkowania się do treści tych opinii,
 - 3) art. 51 § 3 k.p.k., polegającą na jego niewłaściwej wykładni skutkującej niezasadnym zaakceptowaniem pozbawienia poszkodowanej prawa do działania przed Sądem przez faktycznego opiekuna, co mogło mieć istotny wpływ na sytuację procesową oskarżycielki,
 - 4) art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k. przez nierozważenie całokształtu materiału dowodowego oraz wykroczenia poza ramy swobodnej

oceny dowodów i okoliczności sprawy istotnych dla jej prawidłowego rozstrzygnięcia,

- 5) art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. w efekcie niedostatecznego ustosunkowania się do istoty zarzutów apelacji oskarżycielki posiłkowej.

Podnosząc powyższe zarzuty autor kasacji wniósł o uchylenie orzeczenia Sądu Odwoławczego i przekazanie temu Sądowi sprawy do ponownego rozpoznania.

Następnie, pełnomocnik z wyboru oskarżycieli posiłkowej wniósł pismo stanowiące uzupełnienie kasacji pełnomocnika z urzędu, zarzucając w nim wyrokowi Sądu Okręgowego w B.:

- 1) rażąco obrazę art. 433 § 2 k.p.k., art. 427 § 2 k.p.k. i art. 457 § 2 i § 3 k.p.k., która miała istotny wpływ na treść punktu pierwszego i drugiego zaskarżonego wyroku, przejawiała się w bezpodstawnym, zdaniem autora uzupełnienia kasacji, uznaniu apelacji na oczywście niezasadną, czego konsekwencją było odstąpienie od rzetelnego jej rozpoznania,
- 2) rażąco obrazę art. 437 § 1 k.p.k. i art. 452 § 2 k.p.k. w zw. art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 366 § 1 k.p.k. i art. 410 k.p.k. mającą istotny wpływ na treść wyroku przez uznanie przez Sąd Odwoławczy, że materiał dowodowy zebrany w sprawie jest kompletny i brak podjęcia czynności zmierzających do jego uzupełnienia,
- 3) rażąco obrazę art. 177 k.k. w zw. z art. 4 i 26 ust. 1 i 7 ustawy- Prawo o ruchu drogowym, która miała istotny wpływ na treść wyroku wskutek oczywście błędnej wykładni zasady ograniczonego zaufania i dalszej konkluzji Sądu, że pomiędzy zachowaniem oskarżonego a potrąceniem pieszej nie zaistniał normalny związek przyczynowo -skutkowy i winę za wypadek ponosi tylko i wyłącznie piesza,
- 4) rażąco obrazę art. 427 § 3 k.p.k., art. 452 § 2 k.p.k., art. 170 § 1 k.p.k. w zw. z art. 169 § 2 k.p.k. i art. 170 § 5 k.p.k., która miała istotny wpływ na treść orzeczenia, a polegającą na nadużyciu przez Sąd Odwoławczy prawa procesowego do niezasadnego niedopuszczenia uzupełnienia przewodu sądowego o istotne fakty i okoliczności niezbędne do prawidłowej oceny opinii biegłych, a przez to oceny wyroku Sądu I instancji,

- 5) rażąco obrażając art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 355 § 1 k.p.c. i art. 203 § 4 k.p.c. w zw. z art. 70 k.p.k. oraz art. 415 § 2 k.p.k. i art. 456 k.p.k., która miała istotny wpływ na treść punktu pierwszego wyroku Sądu Odwoławczego, a wynikła z utrzymania w mocy wyroku Sądu I instancji w zakresie punktu drugiego, mimo iż merytoryczne orzekanie co do powództwa adhezyjnego było wykluczone z racji wycofania pozwu przez powódkę cywilną przed wydaniem wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej (wraz z jej uzupełnieniem) jest oczywiście bezzasadna. Sformułowany w kasacji zarzut naruszenia prawa materialnego sprowadza się w istocie do polemiki z ustaleniami faktycznymi dokonanymi przez Sądy. Pełnomocnik skarżącej, powołując się na naruszenie przez oskarżonego kwalifikowanej zasady ograniczonego zaufania, w istocie kwestionuje dokonane ustalenia faktyczne, wskazując, że pokrzywdzona zbliżała się do przejścia dla pieszych w sposób wskazujący na ograniczoną sprawność ruchową w miejscu zdarzenia, co miało być „w pełni dostrzegalne w porze dziennej”. Takich ustaleń jednak w sprawie nie poczyniono. Sam wiek pokrzywdzonej (79 lat) nie uzasadnia jeszcze twierdzenia, co do tego, że przed przejściem dla pieszych zachowywała się w sposób, z którego należało wnioskować o możliwości niedostosowania się przez nią do zasad bezpieczeństwa ruchu. W cytowanym w kasacji wyroku SN z dnia 28 lutego 1975 r. (V KZP 2/74, OSNKW 1975, z. 3-4, poz. 33) wyraźnie wskazano, że wskazówką możliwości nieprawidłowego zachowania się na drodze przez innych współuczestników ruchu „jest zwłaszcza jawna i dostrzegalna dla prowadzącego pojazd ich niezdolność do przestrzegania zasad ruchu”. Tymczasem z dokonanych i niekwestionowanych w sprawie ustaleń nie wynika, by pokrzywdzona miała kłopoty z poruszaniem się (por. s. 9 uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego). Sam fakt osiągnięcia starszego wieku i noszenia okularów oraz znajdowania się na chodniku w okolicach przejścia dla pieszych nie oznacza jeszcze, że kierowca ma obowiązek zatrzymania się przed tym przejściem. Skarżący nie wskazał zresztą, w jaki sposób R. T. miał dochować wymaganych przez niego reguł ostrożności, w sytuacji, gdy według dokonanych przez sąd ustaleń faktycznych poszkodowana weszła na jezdnię w

momencie, gdy kierujący pojazdem nie miał już możliwości jego zahamowania przed torem ruchu pieszej.

Równie bezzasadne okazały się zarzuty naruszenia prawa procesowego. Trafnie wskazał Sąd Okręgowy w postanowieniu z dnia 8 listopada 2012 r., oddalającym wnioski dowodowe pełnomocnika skarżącej, że w aktach sprawy znajdują się opinie biegłych sądowych z zakresu ruchu drogowego, zaś w zawartym w apelacji wniosku dowodowym nie wskazano, jakie „odmienności” miały się znajdować w ustnych opiniach biegłych wyrażonych w sprawie o sygnaturze II W .../11. Słusznie także Sąd odwoławczy stwierdził, że wydruk z internetu nie może być w okolicznościach sprawy przyjęty jako dowód.

Zarzut naruszenia art. 194 k.p.k. oraz 93 § 2 k.p.k. w zw. z art. 77 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych dotyczy postępowania przed Sądem pierwszej instancji i nie może stanowić podstawy kasacji. Niezależnie do tego należy stwierdzić, że zarzut ten, sformułowany już w kasacji, był przedmiotem rozpoznania przez Sąd odwoławczy, zaś pełnomocnik skarżącej w kasacji nie wskazał, dlaczego uważa, że sposób rozpoznania tego zarzutu w sposób rażący narusza przepisy postępowania karnego.

Także zarzut naruszenia art. 51 § 3 k.p.k. okazał się bezpodstawny. Trafnie bowiem Sąd odwoławczy wskazał, że art. 51 § 3 k.p.k. ma zastosowanie wyłącznie do uprawnień pokrzywdzonego. W sytuacji uzyskania przez daną osobę będącą pokrzywdzonym statusu oskarżyciela posiłkowego, osoba ta, jako oskarżyciel posiłkowy może ustanowić pełnomocnika lub ubiegać się o ustanowienie takiego pełnomocnika z urzędu. Art. 51 § 3 k.p.k. dotyczy więc wyłącznie takich uprawnień, które przysługują danej osobie jako pokrzywdzonemu. W szczególności dotyczy to np. oświadczenia o przystąpieniu do sprawy w charakterze oskarżyciela posiłkowego czy też złożenia wniosku o orzeczenie środka karnego z art. 46 § 1 k.k. Uprawnienia przysługujące danej osobie jako oskarżycielowi posiłkowemu (w tym oskarżycielowi posiłkowemu subsydiarnemu), osoba ta może wykonywać osobiście lub za pośrednictwem pełnomocnika, którym zgodnie z art. 88 k.p.k. może być adwokat lub radca prawny.

Formułując zarzut naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k., skarżący nie wskazał, jakie znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a w szczególności dla treści orzeczenia Sądu II instancji miałyby ustalenie okoliczności wskazanych na str. 7 uzupełnienia kasacji (posiadanie przez oskarżonego uprawnień do kierowania pojazdami, dopuszczenie pojazdu do ruchu, stan punktów karnych kierowcy), co miałyby uzasadniać zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 410 k.p.k, art. 4 k.p.k. oraz art. 424 § 1 k.p.k. Brak jest także jakichkolwiek argumentów uzasadniających tezę, że sposób rozpoznania przez Sąd odwoławczy zarzutu domniemanego naruszenia przez sąd I instancji art. 41 § 1 k.p.k., mógłby stanowić podstawę skargi kasacyjnej.

Wbrew twierdzeniom pełnomocnika skarżącej zawartym w uzupełnieniu kasacji, Sąd I instancji postanowieniem wydanym w czasie rozprawy w dniu 5 września 2011 r. nie uwzględnił wniosku powódki o wycofaniu pozwu i przekazania sprawy do postępowania karnego. Tym samym nie zachodziła podstawa do umorzenia postępowania w zakresie powództwa adhezyjnego. Brak było więc podstaw, by sąd odwoławczy, wychodząc poza granice stawianych w apelacji zarzutów, uznał, że rozstrzygnięcie Sądu I instancji o pozostawieniu powództwa cywilnego bez rozpoznania stanowi naruszenie art. 415 § 2 k.p.k.

W tym stanie rzeczy należało orzec jak w sentencji.